

Nedre Nidelva Elveeierlag
v/leder Jørgen Idalen,
Kroken 96,
4885 Grimstad
Tlf. 99245260/ 37045171

Kroken, 2014-10-08

Norges vassdrags- og energidirektorat

Bekreftelse på at henvendelse datert 13.4.2014 skal behandles som en formell klage.

Vi viser til Deres brev datert 4/9-2014. Vi vil med dette bekrefte at vårt brev datert 13/4 - 2014 samt dette skriv skal behandles som en formell klage. Vi vil at forelagt plan fra Arendals Fossekompani ASA om trinnvis utbygging av ny kraftstasjon i fjell må konsesjonsbehandles slik at det kan knyttes vilkår til utbyggingen.

Nedre Nidelva Elveeierlag kjenner Nidelva godt. Vi nedlegger mye frivillig arbeid for å få en best mulig lakseelv. Staten satser også på Nidelva. Årlig brukes det i størrelsesorden 2,5 – 3 mill kr til kalking rett nedstrøms Bøylefoss. Dette gjøres bl.a. for å få en god laksestamme helt opp til Bøylefoss. Vi er derfor sterkt bekymret for at det ikke tas nok hensyn ved tillatelse til variasjoner i vannføring.

Vi er tilfreds med at Aust Agder Fylkeskommune og Fylkesmannen i Aust Agder har sammenfallende syn som oss i saken. Vi synes at saken som har vært behandlet i Froland kommune ikke har gått i dybden av problemstillingen og ikke fått frem konsekvensene.

Det fremgår av saksfremstillingen til Froland kommune at det skal legges nye rørgater og at det skal sprenges ut stein som blant annet skal brukes som fundamentering til den nye kraftstasjonen. Det kan virke som Froland kommune ikke har fått med seg at den nye kraftstasjonen skal sprenges inn i fjell og at det dermed ikke skal bygges nye rørgater og nytt fundament til ny kraftstasjon, men at alle rørgater på sikt og også eksisterende kraftstasjon skal ut av drift.

Froland kommune peker på at utbyggingen kan medføre endringer i manøvreringsreglementet. Dette er vi helt enig i. Men Froland kommune knytter dette kun opp til Nelaug magasinet og friluftsliv i den sammenheng. Hvis Nelaug magasinet blir påvirket må nødvendigvis også elvestrengen bli påvirket og fiske og friluftsliv i den sammenheng.

Når denne saken kom ut på høring 27.2.2013 ble Froland kommune bedt om å uttale seg om: ”hvorvidt kjente allmenne interesser vil bli berørt av tiltaket, og om eventuelle andre faktiske forhold som kan få betydning for gjennomføringen av planene. Eksempler på allmenne interesser er landskap, friluftsliv, fisk og fiske, kulturminner, naturmiljø etc.” Det at ikke elveeierlag ble kontaktet i den sammenheng er svært beklagelig og vi ønsker vurdert om alle som har interesser er blitt varslet og hørt i saken. Vi viser i den forbindelse til Forvaltningslovens §17. *...Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes....*

Vi vil også stille spørsmål om det har vært tilfredsstillende habilitet i behandling av saken i kommunestyret. Arendals Fossekompani ASA og Froland Kommune har sammenfallende økonomiske interesser i flere selskap. Froland Kommune har eierinteresser sammen med Arendals Fossekompani i Kilandsfoss AS (eget AS med Arendals Fossekompani . – Åmli kommune og Froland Kommune som eiere - der de eier 1/3 hver). Videre er det av betydning at Arendals Fossekompani ASA som storaksjonær bygger ut Gullknapp Flyplass i Froland Kommune. Her er også Froland kommune aksjonær i Arendal Flyplass Gullknapp AS med 2,33 %. Ordfører Sigmund Pedersen sitter i styret i begge selskap sammen med adm. dir. Sverre Valvik for Arendals Fossekompani ASA.

Har de sammenfallende økonomiske interessene påvirket behandlingen i Froland Kommune?

Stortinget vedtok våren 2009 nye og skjerpete regler om inhabilitet for offentlige tjenestemenn og folkevalgte som også er leder eller medlem av styre eller bedriftsforsamling i offentlig heleide selskaper. Forvaltningsloven § 6 første ledd bokstav e ble endret på bakgrunn av Ot.prp. nr. 50 (2008–2009). Vi ber NVE vurdere vedtaket i Froland kommune i henhold til Forvaltningsloven § 6.1- e.

Bøylefoss er det dominerende kraftverket nedstrøms Nelaug og endringer her vil føre til endringer for hele vannstrengen samt Nelaugmagasinet.

For å presisere vårt syn kan vi liste opp frem til nå viktige punkter:

- Vårt brev datert 4/9 – 2014 beskriver hvordan vi mener elva kan og vil reguleres i fremtiden. Vi ønsker at det legges føringer for slik en regulering. I dag er det ingen føring på hvor hurtig endringen i vannføringen kan gjøres og heller ingen føring på hvor mye den kan økes/ reduseres i et sprang. Vi ønsker at det legges føringer for endring av vannføringen innenfor døgnet, påfølgende dag(-er) og gjennom året i nye Bøylefoss kraftstasjon. Og ordlyden i føringen må være slik at den kan benyttes for å endre tappingen dersom det skulle være andre fremtidige ukjente forhold, som ikke er kjent i dag, som påvirker elveeiere, boende langs elva, laksevandring, fiske, friluftsliv og allmenne interesser negativt.

Det er viktig for oss å få frem at føringer og krav i forhold til endring av tappinger ikke vil føre til en dårligere utnyttelse av vannet i form av mindre produsert energi. Snarere tvert imot fordi effekten kan holdes tettere opp mot best punktet på virkningsgraden ved en jevnere vannføring.

- Vi ønsker at utløpet flyttes lengre oppstrøm, opp til dagen utløp, slik at vannstrømninger tilnærmet vil være de samme som dagens. Der utløpet er planlagt vil vannstrømninger og påfølgende sikkerhetmessige tiltak til planlagt utløp påvirke fiske og friluftsliv ved Ospetangen svært negativt. Forelagte planer bekrefter at ikke vannspeilet vil endres nedstrøms og dermed vil effekten være tilnærmet lik ved å beholde utløp nær der det er i dag.
- Vi ønsker kartlegging og dokumentasjon av fisken og livet i elva nedstrøms Bøylefoss kraftverk etter utbygging av Bøylefoss kraftverk. Det må være krav om at dette skal være et levende dokument inn i fremtiden som skal utføres regelmessig eller ved funn som krever det utført eller ved nye forskningsmetoder. Den levende dokumentasjonen må kostes av eier av Bøylefoss kraftverk.

- Vi ønsker føringer/krav som kan benyttes for å pålegge eier av Bøylefoss kraftverk å utføre fremtidige tiltak i vannveien dersom det i fremtiden kan antas at det er negative påvirkninger for miljøet i vannstrengen som skyldes Bøylefoss kraftverk.

Konsekvensvurderingen, utført av Asplan Viak, er utført som en skrivebordsanalyse. Det vil si at det ikke er foretatt befaringer i felt. Konsekvensvurderingen inneholder da også svært vesentlig feil som blant annet at elva er lakseførende kun opp til Evenstad og ikke opp til dagens utløp av Bøylefoss kraftverk. Da er også det faktum at elvas største gyteområde på Bøylestad er utelatt fra konsekvensvurderingen.

De som er tatt med i høringen behandler saken og fatter uttalelser blant annet på bakgrunn av feil i konsekvensvurderingen og beskrivelsen fra Arendals Fossekompani i sin søknad. Det er sterkt kritikkverdig at slike feil ikke blir avdekket før søknaden er sendt og det svekker tilliten til hele konsekvensvurderingen som er utført.

Vi registrerer at søkers vurdering av tiltaket konkluderer med at "tiltaket ikke vil medføre ytterligere reguleringsarbeider eller endret tappemønster i vassdraget." Dette er altså ikke i tråd med det vi mener vil skje i fremtiden og som også fylkesmannen i Aust Agder og Aust Agder Fylkeskommune påpeker.

Det har i løpet av våren 2014 vært tilfelle av hurtig endring av vannføring bl.a. i Otra. Konsekvensen av det har vært mye død yngel og fisk. Dette har fått oppslag i Fedrelandsvennen. Det hevdes at det ligger innenfor konsesjonen. Vi er ikke kjent med konklusjonen i saken, men det er fakta at hurtig endring av vannføring kan være skadelig bl.a. for fisk og yngel.

Hvis det ikke blir knyttet vilkår til denne utbyggingen vil fremtidige avdekte negative påvirkninger til fisk, miljø i elva etc. i fremtiden som skyldes Bøylefoss Kraftverk bli tilnærmet umulig å få utbedret og bekostet. Dette har vist seg ved andre tilsvarende problemstillinger i denne elva og i andre elver.

Vår elv – Nidelva - er blant 5 andre prioriterte lakseelver i Norge. Det jobbes svært aktivt for å få tilbake laksen i elva fra sjøen og opp til Bøylefoss og elva kalkes for store summer årlig. Vannet er en felles ressurs og det er viktig at det offentlige kan styre forvaltningen av vannressursene til alles beste.

Vi håper at denne klagen kan tillegges vekt og at Aust Agder Fylkeskommunes og Fylkesmannens holdninger og uttalelser er av betydning.

Vi ønsker at forelagt plan fra Arendals Fossekompani ASA om trinnvis utbygging av ny kraftstasjon i fjell må konsesjonsbehandles slik at det kan knyttes vilkår til utbyggingen.

Vennlig hilsen

Jørgen Idalen

Jørgen Idalen

Leder

Nedre Nidelva Elveeierlag